

## ЗМЕСТ

|             |    |
|-------------|----|
| Уступ ..... | 21 |
|-------------|----|

### I. Пачаткі адносін паміж БНР і нямецкімі акупацыйнымі ўладамі

|                                                                                                                                       |    |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| 1. Народны Сакратарыят Беларусі. Пастанова № 1 ад 12.02.1918 .....                                                                    | 36 |
| 2. Ліст нямецкаму каменданту г. Мінска .....                                                                                          | 36 |
| 3. Чарнавік ліста Народнага Сакратарыята БНР нямецкаму каменданту г. Мінска ад 26.02.1918 .....                                       | 37 |
| 4. Мемарандум Народнага Сакратарыята Беларусі прадстаўніку Вышэйшай Германскай акупацыйнай улады ад 28.02.1918 .....                  | 37 |
| 5. Мемарандум прадстаўніку Вышэйшай Нямецкай акупацыйнай улады ад 9.03.1918 .....                                                     | 40 |
| 6. Тэксты радыёграмаў Дэлегацыі НС БНР у справе замежных перамоваў, дасланых 18.04.1918 ад 9.03.1918 .....                            | 43 |
| 7. Заява Германскаму Імперскаму Канцлеру графу Гертлінгу ад 17.03. 1918 .....                                                         | 46 |
| 8. Адказ Рэйхсканцлера Георга графа Гертлінга на прапанову Рады БНР аб прызнанні Беларусі самастойнай дзяржавай 0 ад 21.03.1918 ..... | 53 |
| 9. [III-я] Устаўная грамата Рады Беларускай Народнай Рэспублікі ад 25.03.1918 .....                                                   | 53 |
| 10. Мемарыял аб палітычным становішчы Усходняй Беларусі ад 3.04.1918 .....                                                            | 55 |
| 11. Ліст Віленскай Беларускай Рады Рэйхсканцлеру Нямецчыны, 1918 .....                                                                | 60 |
| 12. Мемарандум Народнага Сакратарыята БНР Канцлеру Нямецчыны ад 5.04.1919 .....                                                       | 61 |
| 13. Ліст Антона Луцкевіча з Вільні членам Мінскага Беларускага Прадстаўніцтва ад 7.04.1918 .....                                      | 68 |
| 14. Праатакол № 7 паседжання Дэлегацыі НС БНР у справе перамоваў ад 21.04. 1918. (Урывак) .....                                       | 69 |
| 15. Ліст Народнага Сакратарыята ў Віленскае Таварыства помачы пацярпелым ад вайны ад 12.04.1918 .....                                 | 73 |
| 16. Ліст Антона Луцкевіча (Вільня) Язэпу Варонку і Раману Скірмунту (Менск) ад 24.04.1918 .....                                       | 73 |

## НАДЗВЫЧАЙНАЯ МІСІЯ БНР У НЯМЕЧЧЫНЕ

|                                                                                                                             |    |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| 17. Копія мемарыялу, пададзенага на аўдыенцыі ў нямецкага пасла пры Украінскай Народнай Рэспубліцы ад 25.04.1918 .....      | 74 |
| 18. Тэлеграма Рады Беларускай Народнай Рэспублікі Імператару Нямецчыны Вільгельму ад 26.04.1918 .....                       | 77 |
| 18а. Тэлеграма Рады Беларускай Народнай Рэспублікі Імператару Нямецчыны Вільгельму ад 26.04.1918 .....                      | 78 |
| 19. Прыём Народнага Сакратарыята ў генерала фон Фалькенгейма ад 27.05.1918 .....                                            | 79 |
| 20. Прашэнне члена Рады Беларускай Народнай Рэспублікі Іосіфа Варонкі да нямецкага каменданта г. Мінска ад 17.06.1918 ..... | 81 |
| 21. Агляд прэсы: «Бѣлоруссы — императору Вильгельму», 11.06.1918 .....                                                      | 82 |
| 22. Хроніка для газет. Мінск. 21.06.1918 .....                                                                              | 82 |
| 23. Ліст Язэпа Варонкі Антону Луцкевічу ад 23.06.1918 .....                                                                 | 84 |
| 24. Ліст Народнага Сакратарыята БНР (Мінск) ад 10.07.1918 .....                                                             | 85 |
| 25. Ліст абэркватэрмайстра Штабу X Арміі Народнаму Сакратарыяту БНР ад 11.07.1918 .....                                     | 85 |
| 26. Пастанова Часовага Беларускага Урада ад 12.07.1918 .....                                                                | 85 |
| 27. Ліст Народнага Сакратарыята БНР абэркватэрмайстру Штабу X Арміі ад 13.07.1918 .....                                     | 86 |
| 28. Ліст Народнага Сакратарыята БНР Галоўнаму Камандаванню X Арміі за 5.08.1918 .....                                       | 87 |
| 29. Пратэст Рады Беларускай Народнай Рэспублікі Рэйхсканцлеру Нямецчыны Георгу фон Гертлінгу ад 28.08.1918 .....            | 88 |
| 30. Ліст Начальніка Штаба X Арміі Народнаму Сакратарыяту БНР ад 23.09.1918 .....                                            | 89 |
| 31. Pro memoria Надзвычайнай Дэлегацыі Рады БНР міністру замежных справаў Украіны Змітру Дарашэнку за ...09.1918 .....      | 89 |
| 32. Даведка аб дзейнасці Народнага Сакратарыята БНР (восень 1918) .....                                                     | 90 |
| 33. Пратэст Рады БНР прынцу Максу Бадэнскаму, Імперскаму Канцлеру Нямецчыны ад 7.10.1918 .....                              | 90 |
| 34. Нота Дэлегацыі Рады БНР старшыні Нямецкага Рэйхстагу і Райхсканцлеру Нямецчыны ад 18.10.1918 .....                      | 92 |
| 35. Хроніка для газет. Лістапад 1918 .....                                                                                  | 93 |
| 36. Грамата Рады Беларускай Народнай Рэспублікі ад 28.11.1918 .....                                                         | 94 |
| 37. Адозва беларускіх арганізацый ад снежня 1917 канцлеру Нямецкага Райху .....                                             | 96 |

## ГІСТОРЫЯ

38. Нота пратэсту Рады Міністраў БНР дыпламатычным  
прадстаўнікам Амерыкі, Англіі, Францыі і Італіі ў Спаа ..... 97
39. Пратакол паседжання Рады Народных Міністраў Беларускай  
Народнай Рэспублікі № 107 ад 15.03.1919 ..... 99

## II. Арганізацыйная дзейнасць .....

40. Ліст Антона Луцкевіча (Берлін) для Карла Каўцкага  
ад 23.04.1918..... 100
41. Ліст Антона Луцкевіча прэзідыуму Міжнароднай Сацыял-  
дэмакратычнай Канферэнцыі ў Амстэрдаме ад 23.04.1919 ..... 101
42. Даведка Міністэрства Замежных Справаў БНР аб складзе  
Дыпламатычнай Місіі БНР у Берліне (Kaiserallee 209-I)  
ад 4.05.1919 дзеля атрымання харчовых картак ..... 101
43. З пратакола Рады Народных Міністраў ад 27.06.1919 аб назначэнні  
члена Рады Рэспублікі Е. Бялевіча раднікам пасольства ў Берліне ..... 103
44. Пракакол паседжання Надзвычайнай Дыпламатычнай  
Місіі Беларускай Народнай Рэспублікі ў Берліне ад 2.07.1919 ..... 104
45. З пратакола паседжання Надзвычайнай Дыпламатычнай  
Місіі Беларускай Народнай Рэспублікі ў Берліне ад 3.07.1919 ..... 104
46. Пратакол паседжання Надзвычайнай Дыпламатычнай Місіі  
Беларускай Народнай Рэспублікі ў Берліне ад 4.08.1919 ..... 105
47. Пратакол паседжання Надзвычайнай Дыпламатычнай Місіі  
Беларускай Народнай Рэспублікі ў Берліне ад 16.08.1919 ..... 105
48. Ліст Рады Народных Міністраў БНР  
Эўгеніі Алексючанцы ад 16.08.1919 ..... 107
49. Назначэнне Леанарда Зайца Паўнамоцным Прадстаўніком  
Беларускага Урада ў Берліне ад 25.08.1919 ..... 107
50. Пратакол паседжання Надзвычайнай Дыпламатычнай Місіі  
Беларускай Народнай Рэспублікі ў Берліне ад 28.08.1919 ..... 108
51. Інструкцыя Старшыні Рады Народных Міністраў  
А. Луцкевіча для Місіі БНР у Берліне 28.08.1919 ..... 108
52. Ліст Васіля Захаркі Антону Луцкевічу, Аляксандру Цвікевічу,  
Аркадзю Смолічу ад 2.09.1919..... 114
53. Даклад Б. Мілера шэфу Місіі БНР у Берліне Л. Зайцу ад 7.10.1919 ..... 118
54. Прызначэнне Леаніда Баркова на пасаду шэфа Місіі БНР  
у Берліне за 27.10.1919 ..... 119

# НАДЗВЫЧАЙНАЯ МІСІЯ БНР У НЯМЕЧЧЫНЕ

|                                                                                                                                                                                    |     |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 55. Доклад Б. Мілера шэфу Місіі БНР у Берліне Л. Зайцу ад 3.11.1919 .....                                                                                                          | 119 |
| 56. Доклад Б. Мілера шэфу Місіі БНР у Берліне Л. Зайцу ад 3.11.1919 .....                                                                                                          | 120 |
| 57. З пратакола сходу кіраўнікоў беларускіх замежных<br>прадстаўніцтваў у Берліне ад 10—12.11.1919 .....                                                                           | 122 |
| 58. Доклад сакратара Дыпламатычнай Місіі БНР у Берліне<br>д-ра Паўлоўскага Шэфу Місіі Л. Зайцу ад 12.11.1919 .....                                                                 | 124 |
| 59. Справаздача дыпламатычнага прадстаўніка БНР<br>у Берліне Л. Зайца старшыні Рады Народны Міністраў<br>А. Луцкевічу ад 18.11.1919 .....                                          | 125 |
| 60. Тэлеграма Антона Луцкевіча Лявону Зайцу ад 28.12.1919 .....                                                                                                                    | 126 |
| 61. Тэлеграма Антона Луцкевіча Лявону Зайцу ад 3.01.1920 .....                                                                                                                     | 126 |
| 62. Грамата Урада Беларускай Народнай Рэспублікі Ураду<br>Нямецкай Рэспублікі ад 29.07.1920 .....                                                                                  | 127 |
| 63. Наказ Рады Народных Міністраў Надзвычайнаму Паслу БНР<br>у Нямеччыне Я. Варонку ад 29.07.1920 .....                                                                            | 128 |
| 64. Зварот Міністэрства Замежных Спраў БНР да Міністэрства<br>Замежных Спраў Нямецкай Рэспублікі ад 29.07.1920 .....                                                               | 129 |
| 65. Паведамленне Рады Народных Міністраў Беларускай<br>Народнай Рэспублікі дыпламатычнаму прадстаўніку БНР<br>у Берліне Л. Зайцу ад 29.07.1920 .....                               | 130 |
| 66. Грамата Урада Беларускай Народнай Рэспублікі<br>Я. Варонку зрабіць ад імя Урада грашовую пазыку<br>ў Нямецкай Рэспублікі ад 29.07.1920 .....                                   | 131 |
| 67. Справаздача шэфа Місіі БНР у Берліне Л. Баркова старшыні<br>Рады Народных Міністраў БНР В. Ластоўскаму ад 14.08.1920 .....                                                     | 132 |
| 68. Доклад прадстаўніка БНР у Нямеччыне Л. Баркова Міністру<br>Замежных Спраў В. Ластоўскаму за 17.09.1920 .....                                                                   | 133 |
| 69. Ліст Леаніда Баркова Аўгену Ладнову ў Парыж<br>ад 17.09.1920 .....                                                                                                             | 135 |
| 70. Справаздача прадстаўніка БНР у Нямеччыне Л. Баркова<br>за час ад 1.05 да 31.10.1920 Міністру Замежных Спраў<br>В. Ластоўскаму ад 1.11.1920 .....                               | 135 |
| 71. Справаздача шэфа Місіі БНР у Берліне Леаніда Баркова Старшыні<br>Народных Міністраў і выканаўцу абавязкаў Міністра Загранічных<br>Спраў Вацлаву Ластоўскаму за 5.11.1920 ..... | 138 |
| 72. Заява Давіда Анэкштэйна аб выкананні сваіх абавязкаў Радніка<br>Місіі БНР у Берліне ад 22.11.1920 .....                                                                        | 138 |

## ГІСТОРЫЯ

|                                                                                                                                                                                 |     |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 73. Уपाўнаважанне Рады Народных Міністраў БНР ваеннаму аташэ пры Дыпламатычнай Місіі БНР у Берліне<br>Давіду Анэкштэйну ад 23.11.1920 .....                                     | 139 |
| 74. Пасведчанне, выдадзенае Давіду Анэкштэйну Беларускай Радай у Вільні 12.07.1919 .....                                                                                        | 139 |
| 75. Докладная запіска Я. Варонкі старшыні Рады Народных Міністраў БНР В. Ластоўскаму пра вяртанне выдадзеных яму дыпламатычных дакументаў ад 24.11.1920 .....                   | 140 |
| 76. Доклад радніка місіі БНР у Нямеччыне Д. Анэкштэйна пра свае планы працы на будучае ад 20.12.1920 .....                                                                      | 141 |
| 77. Зварот Дыпламатычнага прадстаўніцтва ў Літве ў Міністэрства Загранічных Спраў для атрымання пашпартоў ад Місіі БНР у Берліне ад 31.12.1920 .....                            | 142 |
| 78. Шэф Надзвычайнай Місіі БНР Л. Баркоў у канцылярыю Рады Міністраў ад 10.01.1921 .....                                                                                        | 142 |
| 79. Просьба грамадзяніна Герша Розенталя аб прынятку яго ў грамадзянства Беларускай Народнай Рэспублікі ад 11.01.1921 .....                                                     | 143 |
| 80. Зварот старшыні Рады Народных Міністраў БНР В. Ластоўскага ў Місію БНР у Берліне з указаннямі аб яе дзейнасці ад 21.01.1921 .....                                           | 145 |
| 81. Зварот у Беларускае Консульства ў Берліне лейтэнанта Сымона Боўкуна ад 1.02.1921 .....                                                                                      | 146 |
| 82. Доклад палкоўніка Ермачэнкі ў канцылярыю Рады Народных Міністраў ад 7.02.1921 .....                                                                                         | 147 |
| 83. Зварот пасольства Рэспублікі Грузіі ў Берліне да ўпаўнаважанага прадстаўніка Беларускай Народнай Рэспублікі Л. Баркова ад 10.02.1921 .....                                  | 152 |
| 84. Ліст радніка Місіі БНР у Берліне Д. Анэкштэйна да паноў Сакалова і Моцкіна ад 12.02.1921 .....                                                                              | 153 |
| 85. Ліст радніка Місіі БНР у Берліне Д. Анэкштэйна да пана Хазановіча за 14.02.1921 .....                                                                                       | 154 |
| 86. Старшыні Рады Міністраў В.Ластоўскаму ад шэфа Місіі БНР у Берліне Д. Баркова ў сувязі з лістом ад паверанага ў справах Грузіі ў Нямеччыне д-ра Ахматэлі ад 15.02.1921 ..... | 155 |
| 87. Указанні старшыні Рады Народных Міністраў БНР В. Ластоўскага шэфу Місіі БНР у Берліне ад ... 02.1921 .....                                                                  | 155 |
| 88. Указанні старшыні Рады Народных Міністраў БНР шэфу Місіі БНР у Берліне ўчыніць лістоўны допыт грамадзяніну Дубейкаўскаму ад 18.02.1921 .....                                | 156 |

## НАДЗВЫЧАЙНАЯ МІСІЯ БНР У НЯМЕЧЧЫНЕ

|                                                                                                                                                                                     |     |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 89. Паведамленне прадстаўніка Місіі БНР у Нямеччыне Л. Баркова<br>старшыні Рады Народных Міністраў БНР В. Ластоўскаму 21.02.1921 .....                                              | 157 |
| 90. Канцэлярыя Рады Народных Міністраў Надзвычайнай<br>Місіі БНР у Берліне ад 21.02.1921 .....                                                                                      | 158 |
| 91. Канцэлярыя Рады Народных Міністраў Надзвычайнай Місіі<br>БНР у Берліне аб пратаколах і справах Жэнеўскай канферэнцыі<br>Лігі Нацый ад 22.02.1921 .....                          | 159 |
| 92. Зварот палкоўніка Э. Вырголіча ў Надзвычайную<br>Місію БНР у Берліне ад 23.02.1921 .....                                                                                        | 160 |
| 93. Надзвычайная Місія БНР у Берліне Старшыні Рады Народных<br>Міністраў В. Ластоўскаму адносна ліста палкоўніка дэ Бэнья-Шэвіча<br>ад 28.02.1921 .....                             | 164 |
| 94. Канцэлярыя Рады Народных Міністраў Надзвычайнай Місіі БНР<br>у Берліне аб Беларускам Войску ў Літве ад 10.03.1921 .....                                                         | 165 |
| 95. Старшыня Рады Народных Міністраў у Надзвычайную Місію БНР<br>у Нямеччыне аб звальненні з пасады Шэфа Місіі і назначэнні<br>на яго месца Андрэя Бароўскага ад [14].03.1921 ..... | 165 |
| 96. Аб прызначэнні А. Бароўскага выконваючым абавязкі Шэфа<br>Надзвычайнай Місіі БНР у Нямеччыне ад 14.03.1921 .....                                                                | 166 |
| 97. Канцэлярыя Рады Народных Міністраў перасылае пакеты<br>для Надзвычайнай Місіі БНР у Берліне ад [14].03.1921 .....                                                               | 167 |
| 98. Надзвычайная Місія БНР у Берліне Старшыні В. Ластоўскаму<br>аб выкананні распараджэнняў Рады Міністраў ад 24.03.1921 .....                                                      | 167 |
| 99. Рапарт Леаніда Баркова Старшыні Рады Народных Міністраў<br>ад 24.03.1921 .....                                                                                                  | 169 |
| 100. Надзвычайная Місія БНР у Берліне Старшыні Рады Народных<br>Міністраў. Нота Украінскага пасольства ў Нямеччыне ад 9.04.1921 .....                                               | 169 |
| 101. Ліст Давіду Лазаравічу Лур'е ад В. Ластоўскага<br>ад [13/14].04.1921 .....                                                                                                     | 170 |
| 102. Надзвычайнай Місіі БНР у Берліне аб перадачы пакета<br>па назначэнню ад 14.04.1921 .....                                                                                       | 171 |
| 103. Паведамленне Канцэлярыі Народных Міністраў Надзвычайнай<br>Місіі БНР у Берліне ад 14.04.1921 .....                                                                             | 172 |
| 104. Перасылка ліста Прадстаўніцтва Заходнеўкраінскай Рэспублікі<br>Надзвычайнай Місіі БНР у Берліне Старшыні Рады Міністраў<br>В. Ластоўскаму ад [17].04.1921 .....                | 172 |
| 105. Акт перадачы архіва ад Дзяржаўнага Кантралёра Л. Зайца<br>шэфу Місіі у Берліне А. Бароўскаму ад 29.04.1921 .....                                                               | 173 |

|                                                                                                                                                                                                               |     |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 106. Дакументы, што дасылаюцца Канцылярыяй Рады Народных<br>Міністраў Місіі БНР у Берліне ад 7.05.1921 .....                                                                                                  | 174 |
| 107. Аб перадачы дыпламатычных пашпартоў БНР у Канцылярыю<br>Рады Народных Міністраў БНР ад 18.05.1921 .....                                                                                                  | 175 |
| 108. Канцылярыя Рады Міністраў да Місіі БНР у Берліне адносна<br>просьбы мічмана Л. Стражэўскага ад 21.05.1921 .....                                                                                          | 176 |
| 109. Рапарт Дыпламатычнай Місіі БНР у Берліне Старшыні<br>Рады Народных Міністраў ад 27.05.1921 .....                                                                                                         | 176 |
| 110. Шэф Дыпламатычнай Місіі БНР у Берліне А. Бароўскі —<br>Старшыні Рады Народных Міністраў В. Ластоўскаму<br>аб тым, што ў час яго адсутнасці намеснікам яго заставаўся<br>Д. Анэкштэйн ад 27.05.1921 ..... | 177 |
| 111. Дыпламатычная Місія БНР у Берліне — у Канцылярыю<br>Рады Народных Міністраў адносна візы І. Лур'е ад 5.06.1921 .....                                                                                     | 178 |
| 112. Надзвычайная Місія БНР у Берліне — у Канцылярыю<br>Рады Народных Міністраў адносна дазволу на паездку<br>І. Лур'е ў Прагу ад 28.06.1921 .....                                                            | 179 |
| 113. Міністру Загранічных Спраў БНР Шэфу Місіі ў Нямеччыне<br>А. Бароўскаму аб павелічэнні яго пенсіі ад 12.08.1921 .....                                                                                     | 180 |
| 114. Дыпламатычная Місія БНР у Берліне — Міністру Загранічных<br>спраў А. Цвікевічу пра пасла БНР у Балгарыі генерал-маёра<br>Галубінцава ад 15.08.1921 .....                                                 | 181 |
| 115. А. Дзмітрыеў Міністэрству Загранічных Спраў аб складзе<br>Надзвычайнай Місіі БНР у Берліне ад 2.09.1921 .....                                                                                            | 182 |
| 116. Запіска [В. Ластоўскага] шэфу Місіі БНР у Берліне<br>А. Бароўскаму пра адкрыццё прадстаўніцтва БНР<br>у Кёнігсбергу ад 2.02.1922 .....                                                                   | 182 |
| 117. Ліст А. Бароўскага В. Ластоўскаму ад 2.08.1922 .....                                                                                                                                                     | 183 |
| 118. Ліст Міністра Загранічных Спраў грамадзяніну<br>А. Бароўскаму ад 29.08.1922 .....                                                                                                                        | 184 |
| 119. Зварот Міністэрства Загранічных Спраў да прадстаўніка БНР<br>у Нямеччыне грам. А. Бароўскага за 4.12.1922 .....                                                                                          | 185 |
| 120. Міністэрства Загранічных Спраў грамадзяніну<br>Б. К. Мілеру ад 7.12.1922 .....                                                                                                                           | 186 |
| 121. Просьба Міністра Загранічных Спраў БНР да Бруно Мілера<br>адносна візы для В. Ластоўскага ад 27.12.1922 .....                                                                                            | 186 |
| 122. Прэтэнзіі Міністэрства Загранічных Спраў БНР да грамадзяніна<br>А. Бароўскага ад 13.06.1923 .....                                                                                                        | 187 |

|                                                                                                                                                |     |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 123. Падзяка Старшыні Дзяржаўнай Калегіі БНР прадстаўніку<br>БНР у Нямеччыне грамадзяніну А. Бароўскаму ад 26.03.1923 .....                    | 188 |
| 124. Паведамленне А. Бароўскага аб разліку<br>з ІВЕГ і прыездзе ў Коўна ад 25.07.1923 .....                                                    | 188 |
| 125. Просьба Міністэрства Загранічных Спраў да прадстаўніка<br>БНР у Нямеччыне зрабіць пашпарты для падарожжа<br>ў Амерыку ад 27.07.1923 ..... | 189 |
| 126. Урывак са справаздачы Рады Міністраў і Міністра Загранічных<br>Спраў А. Цвікевіча за люты—сакавік 1924 .....                              | 190 |

### III. Праца з ваеннапалоннымі

|                                                                                                                                                                                                     |     |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 127. Зварот да беларусаў-ваеннапалонных<br>у Нямеччыне: «Браты палонныя!». 1919 .....                                                                                                               | 197 |
| 128. Зварот да беларусаў-ваеннапалонных у Нямеччыне:<br>«Браты Беларусы палонныя!». 1919 .....                                                                                                      | 201 |
| 129. Зварот да беларусаў-ваеннапалонных у Нямеччыне:<br>«Нацыянальная праца ў лагеры для палонных». 1919 .....                                                                                      | 201 |
| 130. Справаздача А. Борыка — кіраўніка Беларускай Ваеннай<br>Місіі ў Берліне паслу БНР у Нямеччыне ад 5.07.1919 .....                                                                               | 203 |
| 131. Даклад Б. Мілера Шэфу Місіі БНР у Берліне Л. Зайцу адносна<br>наведвання ім Ваеннага міністэрства Нямеччыны ад 3.11.1919 .....                                                                 | 213 |
| 132. Даклад Начальніка Беларускай Ваеннай Місіі ў Берліне<br>па справах палонных беларусаў у Нямеччыне аб працы яе<br>з 5 ліпеня да 10 снежня 1919 г. ад 10.12.1919 .....                           | 215 |
| 133. Зварот ваеннапалонных лагера Ліхтэнгорст у Місію БНР<br>у Берліне ад 19.10.1920 .....                                                                                                          | 218 |
| 134. Надзвычайная Місія БНР у Берліне — у канцылярыю Рады<br>Міністраў адносна ваеннапалонных, жадаючых службы<br>у Беларускай Войску, ад 10.01.1921 .....                                          | 220 |
| 135. Надзвычайная Місія БНР у Берліне — старшыні Рады<br>Народных Міністраў пра вярбоўку С. Баўкуном ваеннапалонных<br>у Беларускае Войска ад 9.03.1921 .....                                       | 221 |
| 136. Надзвычайная місія БНР у Берліне — старшыні Рады Народных<br>Міністраў В. Ластоўскаму пра высылку паімённага спісу і анкетаў<br>22 афіцэраў і вайсковых ураднікаў-беларусаў ад 9.03.1921 ..... | 222 |
| 137. Паведамленне канцылярыі Рады Міністраў у Надзвычайную<br>Місію БНР у Берліне аб атрыманні анкетаў ад 10.03.1921 .....                                                                          | 224 |

#### IV. Сувязі з іншымі дыпламатычнымі прадстаўніцтвамі

|                                                                                                                                                                                                                                              |     |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 138. Берлінская дэкларацыя толькі што ўтварыўшыся дзяржаў на тэрыторыі былой Расіі ад 17.06.1919 .....                                                                                                                                       | 225 |
| 139. Зварот пасольства Украінскай Народнай Рэспублікі ў Берліне да Надзвычайнай Місіі БНР у Берліне ад 18.08.1919 .....                                                                                                                      | 226 |
| 140. Нота Пасла Украінскай Народнай Рэспублікі ў Нямецчыне старшыні Міжнароднай Камісіі у Нямецчыне генералу Дзюпону ад 17.10.1919 .....                                                                                                     | 230 |
| 141. Тэлеграма А. Луцкевіча Л. Зайцу ў Берлін пра пачатак працы Рады БНР ад 11.11.1919 .....                                                                                                                                                 | 231 |
| 142. Надзвычайная Місія БНР Міністэрству народнай асветы БНР пра дазвол уручэння Граматы праф. Р. Абіхту ад 12.12.1919 .....                                                                                                                 | 232 |
| 143. Ліст Надзвычайнай Місіі Беларускай Народнай Рэспублікі доктару Р. Абіхту ад 28.11.1919 .....                                                                                                                                            | 232 |
| 144. Зварот К. Езавітава да Місіі БНР у Берліне адносна ноты, адасланай ім для Міністэрства Замежных Спраў Нямецчыны ад 21.02.1920 .....                                                                                                     | 234 |
| 145. Зварот Міністра Замежных Спраў А. Цвікевіча ў Місію Украінскай Народнай Рэспублікі ў Вене ад 28.03.1920 .....                                                                                                                           | 236 |
| 146. Ліст генеральнага консула БНР у Рыме О. Войчэшыка ў Надзвычайную Місію БНР у Берліне ад 1.02.1921 .....                                                                                                                                 | 236 |
| 147. Перасылка старшыні Рады Народных Міністраў В. Ластоўскаму ад Надзвычайнай Місіі БНР у Берліне копіі ліста старшыні Тарыбы літоўскіх грамадзян у Каралеўстве Сэрбаў, Харватаў і Славенцаў палкоўніка дэ-Бэнья-Шэвіча ад 28.02.1921 ..... | 237 |

#### V. Прэс-бюро і выдавецкая дзейнасць

|                                                                                                                                                                                                  |     |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 148. Даклад радніка па справах прэсы Дыпламатычнай Місіі БНР у Нямецчыне В. фон Дзітмана выканаўцу абавязкаў шэфа Місіі Л. Зайцу ад 3.10.1919 пра дзейнасць прэс-бюро ад 1.08 да 1.10.1919 ..... | 247 |
| 149. Даклад радніка па справах прэсы Дыпламатычнай Місіі БНР у Нямецчыне В. фон Дзітмана выканаўцу абавязкаў шэфа Місіі Л. Зайцу ад 2.11.1919 аб дзейнасці прэс-бюро ад 1.10 да 1.11.1919 .....  | 249 |
| 150. Рапарт радніка па справах прэсы В. фон Дзітмана выканаўцу абавязкаў шэфа Дыпламатычнай Місіі БНР у Нямецчыне Л. Зайцу ад 13.11.1919 .....                                                   | 251 |

## НАДЗВЫЧАЙНАЯ МІСІЯ БНР У НЯМЕЧЧЫНЕ

|                                                                                                                               |     |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 151. Ліст кіраўніка Беларускага прэс-бюро ў Капенгагене Ісаака Лур'е<br>Надзвычайнай Місіі БНР у Нямеччыне ад 4.01.1921 ..... | 253 |
| 152. Спіс карэспандэнтаў Надзвычайнай Місіі БНР у Нямеччыне .....                                                             | 254 |
| 153. Ліст аддзела прэсы і прапаганды Заходнеўкраінскай<br>Народнай Рэспублікі Беларускай місіі ў Берліне ад 3.03.1921 .....   | 256 |
| 154. Бюлетэнь Беларускага прэс-бюро № 25 ад 28.06.1921 .....                                                                  | 256 |
| 155. Бюлетэнь Беларускага прэс-бюро № 28 ад 18.07.1921 .....                                                                  | 258 |
| 156. Бюлетэнь Беларускага прэс-бюро № 31 ад 1.08.1921 .....                                                                   | 260 |
| 157. Бюлетэнь Беларускага прэс-бюро № 32 ад 9.08.1921 .....                                                                   | 261 |
| 158. Бюлетэнь Беларускага прэс-бюро № 33 ад 16.08.1921 .....                                                                  | 263 |
| 159. Бюлетэнь Беларускага прэс-бюро № 34 ад 26.08.1921 .....                                                                  | 264 |
| 160. Бюлетэнь Беларускага прэс-бюро № 35 ад 7.09.1921 .....                                                                   | 265 |
| 161. Бюлетэнь Беларускага прэс-бюро № 35 ад 7.09.1921 .....                                                                   | 266 |
| 162. Бюлетэнь Беларускага прэс-бюро № 37 ад 14.10.1921 .....                                                                  | 267 |

## VI. Фінансава-эканамічная і гандлёвая дзейнасць Місіі

|                                                                                                                                                                                                                       |     |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 163. Ліст старшыні Рады Народных Міністраў Беларускай<br>Народнай Рэспублікі (Берлін) прэзідэнту Нямецкай Імперыі<br>ў справе атрымання пазыкі ад Украінскага Урада<br>ў Нямецкім Імперскім Банку ад 28.03.1919 ..... | 270 |
| 164. Рахунак за аплату памяшкання Надзвычайнай місіі БНР<br>у Берліне ад 8.04.1919 .....                                                                                                                              | 271 |
| 165. Рапарт члена Беларускай Ваеннай Місіі ў Берліне А. Борыка<br>аб перадачы ім атрыманых у Коўне ад Дзяржаўнага скарбніка<br>В. Захаркі грошай Беларускаму пасольству ў Берліне ад 18.08.1919 .....                 | 272 |
| 166. Журнал схода членаў замежных Прадстаўніцтваў БНР<br>у Берліне ад 17.11.1919 .....                                                                                                                                | 273 |
| 167. Каштарыс выдаткаў Надзвычайнай Місіі БНР у Берліне<br>і зацвярджэнне яе канферэнцыяй паслоў БНР ад 17.11.1919 .....                                                                                              | 273 |
| 168. Каштарыс месячнага ўтрымання Надзвычайнай Місіі БНР<br>у Нямеччыне, пададзены на разгляд Канферэнцыі паслоў<br>БНР ў Берліне ад 17.11.1919 .....                                                                 | 274 |
| 169. Ахвяраванне грамадзянінам Станіславам-Львом Сапегай<br>1000 марак на карысць Чырвонага Крыжа БНР ад 18.12.1919 .....                                                                                             | 275 |

|                                                                                                                                                                                                                                              |     |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 170. Копія акта, укладзенага старшынёй урада А. Луцкевічам і паслом БНР ва Украіне А. Цвікевічам у Варшаве на права рэалізацыі А. Цвікевічам акрэдытыва ў Нямецкім Імперскім Банку ў Берліне ад 28.02.1920 .....                             | 276 |
| 171. Адказ Дзяржаўнага кантралёра Л. Зайца Міністру Фінансаў БНР адносна выдаткаў ад дзяржаўных пазыкаў ад 21.01.1921 .....                                                                                                                  | 278 |
| 172. Выписка са скарбовай кнігі Місіі БНР у Берліне за 1920 г. ....                                                                                                                                                                          | 279 |
| 173. Шэф Місіі Беларускай Народнай Рэспублікі Л. Баркоў у Міністэрства фінансаў БНР ад 14.03.1921 .....                                                                                                                                      | 283 |
| 174. Прадстаўнік БНР у Нямецчыне А. Бароўскі у Міністэрства фінансаў БНР ад 11.04.1921 .....                                                                                                                                                 | 284 |
| 175. Канцылярыя Рады Народных Міністраў у Надзвычайную Місію БНР у Берліне ад 13.04.1921 .....                                                                                                                                               | 285 |
| 176. Выдавецкае Таварыства «Вызваленне» просіць Канцылярыю Рады Міністраў пералічыць грошы за кнігу А. Цвікевіча «Адраджэнне Беларусі і Польшча» ад 17.07.1921 .....                                                                         | 285 |
| 177. Паведамленне Міністэрства Загранічных Спраў Шэфу Місіі БНР у Нямецчыне А. Бароўскаму аб пераходзе на самафінансаванне ад 15.10.1922 .....                                                                                               | 286 |
| 178. Міністэрства Загранічных Спраў да шэфа Місіі БНР А. Бароўскага ад 15.10.1922 .....                                                                                                                                                      | 287 |
| 179. Зварот Дзяржаўнай Калегіі да Прадстаўніка Беларускай Народнай Рэспублікі ў Нямецчыне А. Бароўскага ад 21.12.1922 .....                                                                                                                  | 287 |
| 180. Ад Міністэрства Загранічных Спраў Прадстаўніку БНР у Нямецчыне А. Бароўскаму ад 4.01.1923 .....                                                                                                                                         | 288 |
| 181. Фірма «ІВЕГ» паведамляе аб атрыманні ёю беларускага ліста-заказа на тавары, патрэбныя беларускаму боку, і прапануе выканаць неабходныя фінансавыя захады, каб пагадненне лічылася законным і фінансава забяспечаным, ад 8.03.1921 ..... | 289 |
| 182. Адказ Беларускага ўрада фірме «ІВЕГ» аб згодзе на высунутыя ёю ўмовы гандлёвага пагаднення ад 8.03.1921 .....                                                                                                                           | 291 |
| 183. Пісьмо прадстаўніка Беларускага ўраду фірме «ІВЕГ» аб тым, што беларускі бок з прычыны нясвоечасовай дастаўкі тавараў нясе вялікія страты ад 6.06.1921 .....                                                                            | 293 |
| 184. Пісьмо «ІВЕГ» у Місію БНР у Берліне аб стане і рэалізацыі гандлёвага пагаднення паміж «ІВЕГ» ад 8.03.1921 і беларускімі кааператывамі за 1.12.1921 .....                                                                                | 294 |

|                                                                                                                                                                                                |     |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 185. Каланіяльны банк звяртаецца да А.Цвікевіча<br>з просьбай як найхутчэй вырашыць пытанне аб пагашэнні<br>даўгавога абавязання ад 7.12.1921 .....                                            | 295 |
| 186. Пісьмо фірмы «ІВЕГ» шэфу Місіі БНР у Нямеччыне<br>А. Бароўскаму з просьбай паскорыць канчатковы разлік<br>у беларуска-нямецкай гандлёвай справе ад 26.09.1922 .....                       | 296 |
| 187. Паведамленне старшыні Рады Рэспублікі П. Крэчэўскага<br>прадстаўніку БНР у Нямеччыне А. Бароўскаму пра немагчымасць<br>разлікаў з фірмай «ІВЕГ» у такі кароткі тэрмін ад 20.10.1922 ..... | 297 |
| 188. Пратакол перамовы ад 31 студзеня 1923 г.<br>аб ліквідацыі гандлёвага пагаднення паміж фірмай «ІВЕГ»<br>і беларускай гандлёвай камісіяй ад 31.01.1923 .....                                | 298 |
| 189. Заява фірмы «ІВЕГ» аб канчатковым разліку з ёю прадстаўніцтва<br>Беларускага ўрада ў Берліне згодна з гандлёвым пагадненнем<br>ад 8.03.1921 (22.06.1923) .....                            | 300 |
| 190. Паведамленне аб поўным разліку Беларускага ўрада<br>з фірмай «ІВЕГ» ад 29.06.1923 .....                                                                                                   | 301 |
| VII. Берлінская канферэнцыя .....                                                                                                                                                              | 302 |
| 191. Пратакол нарады па замежных справах пры ЦК КП(б)Б<br>у пытаннях Берлінскай канферэнцыі ад 7.09.1925 .....                                                                                 | 302 |
| 192. Пастанова нарады па замежных справах пры<br>ЦК КП(б)Б аб Берлінскай канферэнцыі ад 13.09.1925 .....                                                                                       | 303 |
| 193. Рэзалюцыя Другой Беларускай нацыянальна-палітычнай нарады<br>ў Берліне ў справе так званай «крывіцкай прапаганды»<br>ад 14.10.1925 .....                                                  | 304 |
| 194. Парадак дзеяння Другой Нацыянальнай Беларускай Нарады<br>ў Берліне ад 14—15.10.1925 .....                                                                                                 | 304 |
| 195. Рэзалюцыя Другой Беларускай Нацыянальна-Палітычнай<br>Нарады ў Берліне аб агульным палітычным становішчы Беларусі<br>ад 15.10.1925 .....                                                  | 305 |
| 196. Рэзалюцыя Другой Беларускай Нацыянальна-Палітычнай<br>Нарады ў Берліне ў пытанні беларуска-літоўскіх адносін<br>ад 15.10.1925 .....                                                       | 306 |
| 197. Пратакол пасяджэння Рады Народных Міністраў Беларускай<br>Народнай Рэспублікі ў Берліне ад 15.10.1925 .....                                                                               | 307 |
| 198. Пастанова да пратаколу пасяджэння Рады Народных Міністраў<br>БНР у Берліне ад 15.10.1925 .....                                                                                            | 308 |

## ГІСТОРЫЯ

|                                                                                                                                                                                                                  |     |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 199. Выпіска з пратакола закрытага пасяджэння бюро<br>ЦК КП(б)Б аб Берлінскай канферэнцыі і далейшай рабоце<br>Л. Ф. Ульянава ад 22.10.1925 .....                                                                | 308 |
| 200. Ліст старшыні Рады міністраў БНР А. Цвікевіча аб спыненні<br>існавання Урада Беларускай Народнай Рэспублікі і прызнанні<br>Мінска цэнтрам нацыянальна-дзяржаўнага адраджэння<br>Беларусі ад 5.11.1925 ..... | 309 |
| 201. Да гісторыі дзейнасці Урада БНР згодна з каментарыямі<br>ўпаўнаважанага НКЗС СССР пры ўрадзе БССР з нагоды<br>Другой Беларускай нацыянальна-палітычнай нарады ў Берліне<br>у пачатку кастрычніка 1925 ..... | 312 |
| 202. Водгукі газеты «Звязда» на гісторыю дзейнасці БНР з нагоды<br>Другой Беларускай нацыянальна-палітычнай нарады ў Берліне<br>ад 15.11.1925 .....                                                              | 319 |
| 203. Дакументы так званай «ліквідацыі» Урада БНР на 2-й Беларускай<br>нацыянальна-палітычнай нарадзе ў Берліне ад 15.11.1925 .....                                                                               | 322 |
| 204. Матэрыялы і дакументы да 2-й Беларускай Нацыянальна-<br>Палітычнай нарады ў Берліне ад 2.12.1925 .....                                                                                                      | 323 |